

Økonomiske nøgletal for Bulgarien og Rumænien

Bulgarien og Rumænien får officiel status som EU lande **pr. 1. januar 2007**, således at der efter årsskiftet er 27 EU-lande. Derfor gennemgås kort Bulgariens og dernæst Rumæniens økonomiske situation. Til sidst vil der være en sammenligning i indkomsten og erhvervsstrukturen mellem EU-25 og de to nye EU lande.

Bulgarien

Tabel 1 viser en oversigt over nøgletallene for den økonomiske situation i Bulgarien.

Tabel 1

	Årlig realvækst (pct.)			Kommissionens prognose (pct.)		
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. BNP, pct.	4,5	5,7	5,5	6,0	6,0	6,2
2. Privat forbrug, pct.	6,4	4,7	7,7	6,0	6,5	7,0
3. Offentligt forbrug, pct.	7,6	6,5	3,5	2,5	3,0	3,0
4. Investeringer	13,9	13,5	19,0	17,5	14,0	14,0
5. Arbejdsløshed	13,7	12,0	10,1	8,9	7,7	7,0
6. Betalingsbalance i % af BNP	-5,5	-5,8	-11,3	-13,9	-13,5	-12,4
7. Offentligt budget i % af BNP	0,3	1,9	3,1	3,0	1,9	-
8. Off. gæld i % af BNP (total)	46,0	38,4	29,8	25,8	21,8	17,9

Kilde: Eurostat, Europa-kommissionens – Economic Forecasts, efterår 2006.

Generelt må det siges, at Bulgariens økonomiske udvikling er præget af **pæne** nøgletal. Den økonomiske **vækst i BNP** er nogenlunde stabil på et ret højt niveau svarende til 5-6 pct. årligt. Det **private forbrug** stiger med nogenlunde samme størrelsesorden, medens det **offentlige forbrug** kun udviser stigningsprocenter, der er halvt så store.

Ifølge EU-kommissionen prøver den bulgarske regering at holde det offentlige forbrug nede, for at give plads til **investeringerne**, og det må da også siges at være lykkedes, idet investeringerne stiger med 15-20 pct. årligt.

Arbejdsløsheden er et andet lyspunkt, idet arbejdsløshedsprocenten er faldet konstant i løbet af de sidste 4 år til 8,9 pct. i 2006. For 2008 forventes arbejdsløshedsprocenten at være helt ned på 7 pct.

De offentlige finanser er tilsyneladende i god form med et **overskud** på det offentlige budget på 3 pct. i 2005 og 2006. For 2007 forventes overskuddet dog at falde til små 2 pct. Den **offentlige gæld** er absolut håndterbar på kun 25-30 pct. af BNP i 2005 og 2006. I 2008 forventes gælden at være helt nede på 18 pct. af BNP.

Det eneste nøgletal, der ses at give anledning til bemærkninger er **underskuddet på betalingsbalancens løbende poster**, der er oppe på 13-14 pct. af BNP. Det er et ekstremt stort underskud, der delvist er forårsaget af de høje investeringer, der er meget importtunge. Privatforbruget er også med til at trække importen op.

Hvordan er nøgletallene for Bulgarien i forhold til de 8 andre Øst- og Centraleuropæiske lande (EU-8).

I forhold til et gennemsnit af de 8 nye lande, der blev optaget i EU for to år siden, kan man sige, at Bulgariens økonomiske udvikling allerede ved optagelsen generelt ligger noget **bedre**.

Væksten i BNP og privatforbruget er betydeligt højere, og ikke mindst investeringerne stiger næsten dobbelt så meget som EU-8. De offentlige finanser og gældsudviklingen er klart bedre i Bulgarien end i EU-8. Bulgarien har overskud på budget og faldende offentlig gæld i modsætning til EU-8, der har underskud og stigende offentlig gæld.

Derimod har Bulgarien en klart værre stilling med hensyn til betalingsbalancen end EU-8.

Rumænien

Tabel 2 viser en oversigt over nøgletallene for den økonomiske situation i Rumænien.

Tabel 2

	Årlig realvækst (pct.)			Kommissionens prognose (pct.)		
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. BNP, pct.	5,2	8,4	4,1	7,2	5,8	5,6
2. Privat forbrug, pct.	8,4	14,2	9,7	11,5	9,0	7,5
3. Offentligt forbrug, pct.	7,7	4,2	4,5	4,0	4,5	5,0
4. Investeringer	8,6	10,8	13,0	10,0	10,5	9,0
5. Arbejdsløshed	6,8	7,6	7,7	7,6	7,5	7,6
6. Betalingsbalance i % af BNP	-4,8	-12,7	-8,7	-10,3	-11,8	-13,3
7. Offentligt budget i % af BNP	-1,7	-1,3	-0,4	-2,3	-5,4	-
8. Off. gæld i % af BNP (total)	21,5	18,8	15,9	13,7	13,9	14,4

Kilde: Eurostat, Europa-kommissionens – Economic Forecasts, efterår 2006.

Ligesom for Bulgariens vedkommende er udviklingen i Rumæniens økonomiske nøgletal **forholdsvis pæne**.

Den **økonomiske vækst** i BNP er nogenlunde stabil på et niveau af 6-7 pct. årligt. Det **private forbrug** vokser med ikke mindre end 10-11 pct. i 2005 og 2006, men der regnes dog med et lille fald i 2008. Stigningen i det private forbrug er stærkt medvirkende til den høje vækst i BNP. Det **offentlige forbrug** vokser rimeligt stærkt med 4-5 pct. årligt.

Ligesom for Bulgariens vedkommende stiger **investeringerne** også kraftigt i Rumænien. Stigningstaksten er på omkring 10 pct. årligt, hvilket dog ikke er helt så højt som i Bulgarien.

Arbejdsløshedsudviklingen er meget positiv. Ledighedsprocenten er meget stabil og ligger på omkring 7 ½ pct.

De **offentlige finanser** er knap så gode. Underskuddet på de **offentlige budgetter** ser ud til at være stærkt stigende og når op på 5 ½ pct. af BNP. Det er et område man skal være meget opmærksom på.

Den offentlige gæld er dog stadig meget lille, og selvom der er en vis stigning, udgør gælden dog kun 13-14 pct. af BNP.

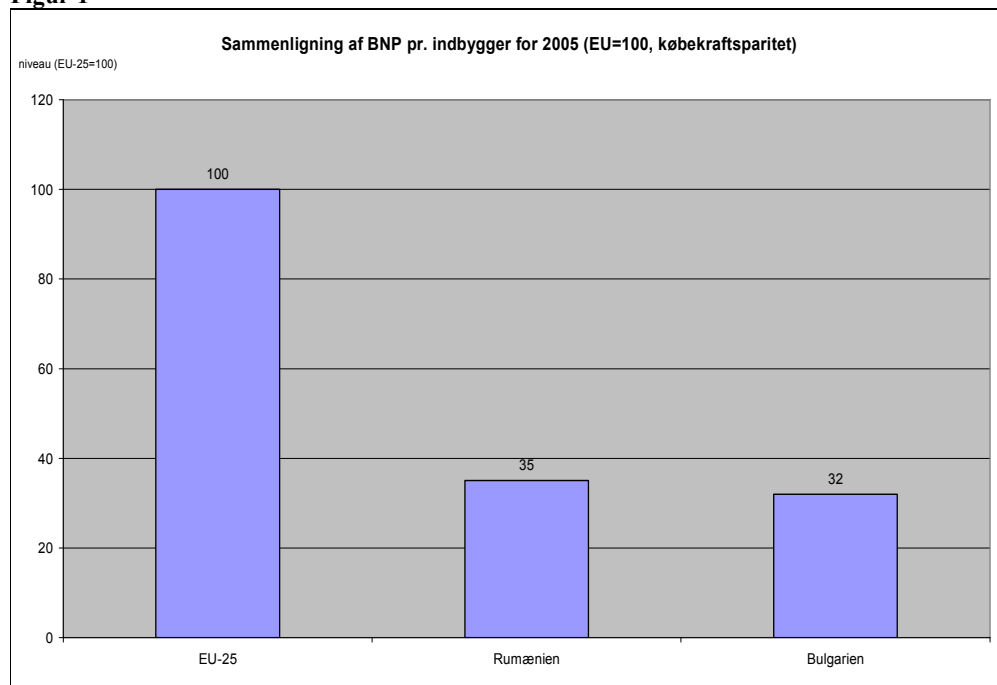
Det helt store problem for Rumænien (ligesom for Bulgarien) er det store underskud på **betalingsbalancen**, der ligger på omkring 10 pct. af BNP, men forventes at stige til 13 pct. i 2008. Også her er det en stor indenlandsk efterspørgsel til privat forbrug og investeringer, der trækker op i importen og øger underskuddet.

Hvis man sammenligner nøgletallene for Rumænien med de sidste optagne **Øst- og Centraleuropæiske lande (EU-8)**, ligger Rumænien pænt med de fleste nøgletal. Men også her er udviklingen i betalingsbalancen afvigende fra EU-8, idet underskuddet i procent af BNP er mere end dobbelt så stort som for EU-8.

Strukturel sammenligning af EU-25 med Rumænien og Bulgarien

Figur 1 viser bruttonationalproduktet eller produktionen pr. indbygger justeret for forskelle i købekraften i de forskellige lande. I figuren sammenlignes EU-25 gennemsnittet med Rumænien og Bulgarien i 2005.

Figur 1

Kilde: Eurostat. Købekraftspariteterne justerer for forskellen i valutaer og eliminerer forskelle i prisniveauet i de forskellige lande, og giver derved et mere reelt billede af produktionsværdierne i de enkelte områder.

I **EU-25** sættes BNP lig 100, således at man kan sammenligne **produktionen og indkomsten** for en gennemsnitlig indbygger i de 25 EU-lande med Rumænien og Bulgarien.

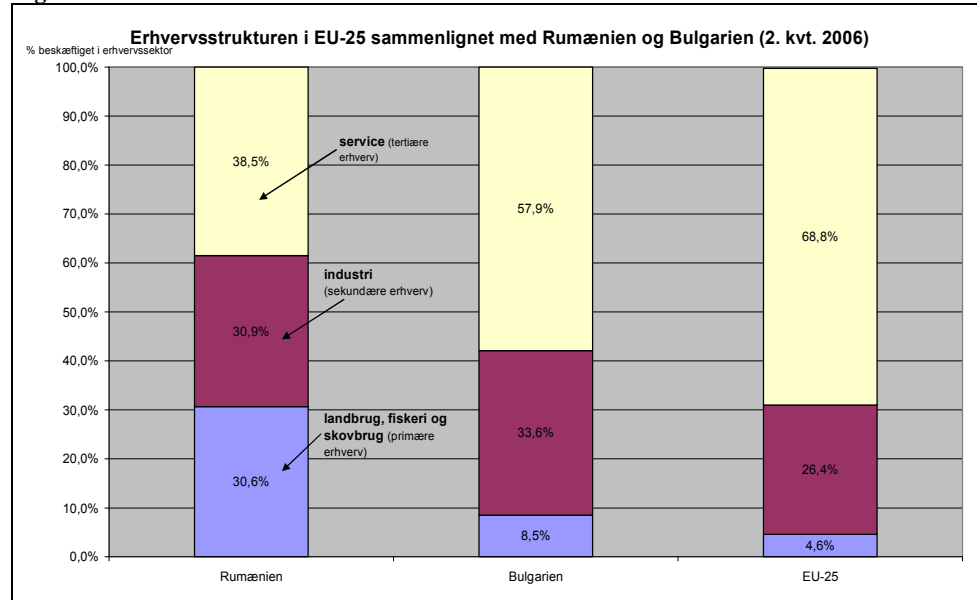
Det ses, at både Rumænien og Bulgarien kun har en produktion eller indkomst pr. indbygger i 2005, der svarer til en tredjedel af EU-25 regnet i købekraftspariteter. Så der skal mange års høj økonomisk vækst til, hvor Bulgarien og Rumænien ligger over væksten for EU-25, før man når op i nærheden af EU-25.

En af måderne for Bulgarien og Rumænien er at komme op på samme indkomst, som resten af EU ved bl.a. at få en erhvervsstruktur, som skaber de produkter, hvor der er størst værditilvækst.

I teorien findes den største værditilvækst i varer og tjenesteydelser, hvor man bearbejder varerne. Derfor har højt industrialiserede lande en **effektiv landbrugssektor** og **effektiv industriproduktion**, og bruger mange ressourcer på **service**.

I **figur 2** ser man fordelingen af erhvervsstrukturen i EU-25 sammenlignet med Rumænien og Bulgarien.

Figur 2

Kilde: Eurostat

Man ser i erhvervsstrukturen, at specielt **Rumænien** er meget landbrugstungt, da over 30 pct. af de erhvervsaktive har beskæftigelse i landbruget. I **Bulgarien** er erhvervsstrukturen lidt anderledes, da kun 8,5 pct. har beskæftigelse i landbrugssektoren. **EU-25** udgør landbrugssektoren under 5 pct. af de beskæftigede.

Bulgarien er et skridt **længere fremme** end Rumænien, da udgangspunktet i erhvervsfordelingen er nærmere EU-25, hvilket ses på at Rumænien har 30,6 pct. beskæftiget i landbrugssektoren og Bulgarien ”kun” 8,5 pct. beskæftiget.

Med venlig hilsen

Flemming Dengsø Nielsen (3601)